

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ФІТОПАТОЛОГІЯ

спеціальність	091 «Біологія»	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	«Біологія»	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Батова Олена Миколаївна

Вища освіта – спеціальність «Захист рослин»
Старший викладач кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту та карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

Досвід роботи –16 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- учасниця наукових і методичних конференцій;
- співавторка 12 тематичних публікацій;
- співавторка 18 методичних розробок
- співавторка 4 навчальних посібників

телефон

0500665213

електронна пошта

batova.959@gmail.com

дистанційна підтримка

GoogleMeet
Moodle

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Формування у здобувачів професійних знань та умінь щодо визначення хвороб сільськогосподарських культур, видового складу збудників та ареалів їх поширення, діагностичних ознак проявлення захворювань на різних органах рослин, впливу біотичних і абіотичних факторів середовища на розвиток хвороби, джерела та місця резервування інфекції, заходів захисту від окремих хвороб і хвороб окремої культури.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Специфічні результати навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> за зовнішніми ознаками діагностувати хвороби рослин у польових і лабораторних умовах; за морфологічними ознаками – ідентифікувати найбільш поширені патогени; (ЗК03, ЗК04, ЗК09) проводити аналіз фітопатологічного стану посівів і насаджень в умовах відкритого та захищеного ґрунту; (СК03, СК04, СК05) приймати оптимальні рішення щодо проведення захисних заходів, які забезпечують отримання високих, стабільних і екологічно безпечних врожаїв. (ПР01, ПР02, ПР03, ПР08)
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекцій, 18 годин практичних занять, модульний контроль (3 модулі), 60 годин самостійна робота; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	<p>ЗК03 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК04 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК08 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК09 Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища</p> <p>ЗК10 Здатність працювати в команді.</p> <p>СК02 Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.</p> <p>СК03 Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.</p> <p>СК04 Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і</p>	Програмні результати навчання	<p>ПР01 Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.</p> <p>ПР02 Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.</p> <p>ПР03 Планувати, виконувати, аналізувати дані і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.</p> <p>ПР04 Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.</p> <p>ПР05 Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.</p> <p>ПР07 Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання</p> <p>ПР08 Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.</p> <p>ПР09 Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.</p> <p>ПР10 Знати основи систематики, методи виявлення та</p>
--------------------	--	--------------------------------------	--

технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.
 СК05 Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.
 СК06 Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.
 СК07 Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів
 СК09 Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.

ідентифікації неклітинних форм життя, прокариот і еукаріот й застосовувати їх для вирішення конкретних біологічних завдань.
 ПР14 Аналізувати взаємодії живих організмів різних рівнів філогенетичної спорідненості між собою, особливості впливу різних чинників на живі організми та оцінювати їхню роль у біосферних процесах трансформації речовин і енергії.
 ПР19 Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації
 ПР20 Аргументувати вибір методів, алгоритмів планування та проведення польових, лабораторних, клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.
 ПР21 Аналізувати інформацію про різноманіття живих організмів.
 ПР22 Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросесність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ХВОРОБИ ЗЕРНОВИХ, ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР

Лекція 1.	Історія розвитку фітопатології як науки. Предмет, мета і задачі фітопатології. Поняття про хвороби рослин і принципи їх класифікації.	ПЗ 1	Видозміни грибниці. Вегетативне, нестатеве, статеве розмноження грибів.	Самостійна робота	Мікроскопічні методи дослідження. Організація тіла та життєвий цикл грибів. Хвороби початків кукурудзи (сажки, іржа, диплодіоз, фузаріоз, нігроспоріоз). Хвороби гречки, рису (фітофтороз, пероноспороз, сіра гниль). Система заходів проти хвороб.
Лекція 2.	Гриби – збудники хвороб рослин. Вегетативне тіло грибів. Розмноження грибів. Бактерії, віруси – збудники хвороб рослин.	ПЗ 2	Діагностичні ознаки хвороб пшениці, ячменю, жита, вівса, проса, кукурудзи (сажки, іржа, септоріоз, кореневі гнилі, борошниста роса, фузаріоз). Виявлення і описання діагностичних ознак хвороб гороху, квасолі, сої.		
Лекція 3.	Хвороби зернових, зернобобових культур та система заходів захисту від них.				

Модуль 2. ХВОРОБИ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР

Лекція 4.	Хвороби соняшнику та система заходів захисту від них.	ПЗ 3	Виявлення і описання діагностичних ознак хвороб соняшнику (біла, сіра гнилі, несправжня борошниста роса, фомопсіс, іржа, вовчок, аскохітоз, фомоз).	Самостійна робота	Хвороби ріпаку (альтернаріоз, несправжня борошниста роса, фомоз). Система заходів проти хвороб. Хвороби картоплі (чорна ніжка, стовбур, мозаїки: смугаста, крапчаста,
Лекція 5.	Хвороби буряків та система заходів захисту від них.	ПЗ 4	Виявлення і описання діагностичних ознак		

	заходів захисту.		хвороб буряків (коренеїд, пероноспороз, борошниста роса, іржа, фомоз, церкоспороз, мозаїка, жовтуха) та хвороб коренів (ризоктоніоз, рак, туберкульоз).		зморшкувата, не паразитарні хвороби (дуп-листість, потемніння м'якоті бульб).). Система заходів проти хвороб.
		ПЗ 5	Опис діагностичних ознак хвороб картоплі (рак, альтернаріоз, парша: звичайна, чорна, порошиста, срібляста, мокра і суха гнилі.		

Модуль 3. ХВОРОБИ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ТА ПЛОДОВО-ЯГІДНИХ КУЛЬТУР

Лекція 6.	Хвороби пасльонових і гарбузових культур та система заходів захисту.	ПЗ 6	Опис діагностичних ознак хвороб помідорів (септоріоз, альтернаріоз, фітофтороз, кладоспоріоз, чорна гниль плодів, бактеріальний рак, стовбур, верхівкова гниль).	Самостійна робота	<p>Хвороби помідорів (огіркова мозаїка, штрихуватість, бронзо-вість). Система заходів проти хвороб.</p> <p>Хвороби цибулі і часнику (пероноспороз, іржа, сажка, шийкова гниль, верхівкова гниль, мозаїка, жовта смугастість). Система заходів проти хвороб.</p> <p>Хвороби гарбузових культур закритого ґрунту та заходи захисту від них.</p> <p>Хвороби пасльонових культур закритого ґрунту та система заходів захисту від них. Система заходів проти хвороб.</p> <p>Хвороби капусти (чорна ніжка, кіла, фомоз, пероноспороз, судинний і слизистий бактеріози, біла і сіра гнилі). Система заходів проти хвороб.</p> <p>Хвороби яблуні, груші (іржа груші, філостиктоз). Система заходів проти хвороб.</p> <p>Хвороби ягідних культур (сіра гниль, пурпурова плямистість малини, стовбчаста і бокальчаста іржа смородини). Система заходів проти хвороб.</p>
		ПЗ 7	Опис діагностичних ознак хвороб гарбузових культур (пероноспороз, борошниста роса, антракноз, аскохітоз, кореневі гнилі).		
		ПЗ 8	Опис діагностичних ознак хвороб плодкових зерняткових культур (парша, плодова гниль, чорний рак, цитоспороз, септоріоз).		
		ПЗ 9	Опис діагностичних ознак хвороб ягідних культур (борошниста роса, антракноз, септоріоз, іржа, біла і бура плямистості).		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Загальна фітопатологія: навч. посібник / В.В. Горяїнова, С.В. Станкевич, О.М. Батова, Л.В. Жукова. – Житомир: ПП «Рута», 2023. – 378 с.
2. Марков І.Л. Практикум із сільськогосподарської фітопатології. – Київ: Урожай, 1998. – 272 с.
3. Марютін Ф.М., Пантелєєв В.К., Білик М.О. Фітопатологія: Навчальний посібник. – Харків: Еспада, 2008. – 552 с.
4. Марков І.Л., Башта О.В, Гентош Д.Т. і ін. Сільськогосподарська фітопатологія. – Київ: Інтерсервіс, 2017. – 574 с.

Методичне забезпечення

1. Тестові завдання з теми «Хвороби зернових культур» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 201 – «Агрономія» та 202 – «Карантин рослин». Харків: ХНАУ, 2022. – 18 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.